

הקיבוץ שהקריב את קורבן הדמים הגדול ביותר במלחמת יום הכיפורים

אלון

אלי

בנימין

יוסף

בית השיטה. נובמבר 73. שעת צהריים. עשרות אנשים הולכים לחדרהאוקל, בני כל הגילים, ישובים סביב השולחנות. שקט, דממת-אלוהים. איש אינו פוצה פה. איש אינו אומר דבר. בין היושבים, אחדים שלבושם שחור. אבי לים. הכל מרכינים ראשיהם אל מול החדר. אחד-עשר מלוחמי קיבוץ בית-השיטה לא שבו מן הקרב. בית-השיטה הוא אחד מארבעה הקיבוצים הגדולים בארץ. הוא מונה מעל ל-1000 נפש ויושב בפיתחו המזרחי של עמק חרוד. היו אלה תלמידי גימנסיה הרצליה בתל-אביב וחבריהם מבתי-ספר אחרים, שיצאו למרוד באורח חייהם הועיר-בורר. גני של הוריהם והקימו את הקיבוץ ב-אוקטובר 1928. ראשוני המגשימים יצאו לחדרה וחיו בה כפלוגת-עבודה במשך שנתיים. הכיסופים העזים, העלייה מגר-מניה, הולנד, פולין, עיראק וסוריה, וכן חוגים נוספים מתנועת מחנות העולים ב"ארץ ומעל לכל הציפייה להתיישבות, הביאו לרכישת אדמות שאטה ולעליית הקבוצה עליהן. אוקטובר 73. אנשי בית-השיטה נמצאים

קודו בעמדות, ויצא בטנק שלו לחלץ את האנשים מן הטנק הבורע. כאשר יצא אחר כך לצפון הצומת, היה כל השטח מלא במאות חיילי חי"ר מצריים. הוא החל להילחם. הדיווח האחרון ממנו היה — כי הוא יורה בהם מכל הכלים. אחרי שעתיים של לחימה נדם קולו. הוא נסגע ונפל ל"תוך הצריח. הגדוד שלו המשיך את ה"מלחמה במשך שבוע הבלימה, ואחר-כך היה בין הכוחות הראשונים שצלחו את התעלה מערבה". מישור קם וקורא בקול חנוק. דמעות חונקות את המילים המבקשות לצאת. אט אט הוא לוחש, וקולו מתגבר והולך: "איך היה מגרש כל היחידים של מצב-רוח רע מלב כל אחד מאיתנו, עם ההומור שלו, עם שימחת החיים. איך היינו יושבים יחד בלילות, עם תום האימונים ב"צבא ומעלים בזכרוננו את הבית האהוב, את רעינו ורעותינו... כמה מאושר הייתי כשהתברר לי, ש"צפויים לי תשעה חודשים בצבא יחד אתו. היה אמיץ. ללא חת. גם אמר לכל מדרוך את אשר חשב עליו. במרפיו שלל מעצמו את תואר החניך המצטיין. ב"יודעין. בהכרה מלאה. לא יחס לכך שחי

בדמעות המאיימות על קולו. בלחישה הוא מסיים: "יהי זכרו ברוך". את סיפור-הקרב שלו מספר חבר מבור גר: "יחידת-השיריון אשר אלי השתייך אליה, ישבה בקווים בגולן עוד לפני יום-הכיפורים. עם פרוץ המלחמה היתה ה"יחידה בפעולה, ובמהלך הקרבות נפגעה קשה. אלי היה תחתן בטנק המ"ם. ביום השלישי למלחמה נפגע הטנק של אלי ושניים מאנשי צוותו נהרגו. אלי עבר ל"טנק אחר, והמשיך את הלחימה. בפריצה לסוריה נפגע הטנק בפגיעה ישירה על ידי טיל. כל אנשי הצוות, ואלי בתוכם, נהרגו". לפני מותו שלח אלי מכתב להוריו, "מה נשמע ואיך אתם מרגישים? אתם בודאי רואים שאני שולח מכתב כל יום וזה בשביל שלא תדאגו. כתבו לי מה ב"קשר לאברהם. להתראות. אלי". עוד באותו יום נפל. שבוע ימים לפני יום-הולדתו העשרים. האנשים הולכים ומאבדים את כוחם, מימחטות מוצאות מן הכיסים. ראשים משתוחחים. הטכס כולו ניראה כאילו לקוח מעולם הרפאים. המקום כו"ל נראה כמושבת-דוחות. איש אינו אומר

שני יושיבים

בחלקים שונים של הארץ. חלקם מחוץ לגבולות המדינה. כולם מחכים לצרתי קריאה, מיד אחרי שמיעת מהדורת החי דשות המספרת על פרוץ הקרבות. המשק מתרוקן מגבריו. רק אלה שמפאת גילם לא גוייסו נשארו לשמור על המשק — הם, ונשות הלוהמים. 230 לוחמים מבני המשק מתגייסים. הימים הראשונים לקרבות עוברים בחדרה. איש אינו יודע מה ילד יום המחרת. מחכים לחיילים. לשמוע מהם דבר, לקבל פריסת-שלום.

עשר אבוקות אש*, עשר תמונות. עשר רה סיפורים של חיים ושל מוות. אלמנות, יתומים, הורים שכולים, בני-כיתה אבי לים, חברות הפזיות ראש, מורים מעלים זכרונות, זקנים מהרהרים זמנדים ראש.

הכורת עלה על בני המשק ויכול לעשר רה מהם. אם היה המוות מכה במדינה כולה באותו שיעור בו הלם בבית-השירי טה, היה מיספר חללי מלחמת יום-הכיפורים מגיע ל-30 אלף.

בות. ואני, אני ידעתי תמיד מי היה הר טוב מכולם. השקט. הנחשון הנצחי. אלון, רצת ראשון גם ביום הכיפורים. נכון?"

לפיד אש שני: אלי

אלי, מתי תתבגר?" קורא אחיו את התוכחות שהטיף לו השכם ו"הערב. בשקט-בשקט הוא מדבר אל אחיו: "אהבתי אצלו את העליות הטבעית שלו. גם אם תפס לפעמים עצבים או הרים קול. היתה לו מין אמונה בטוב ובאנר שים, וחוסר יכולת לשמור טינה למישהו, אפילו אם הרגינו אותו כהוגן ופגע בו. התמימות הזאת לא איפשרה לי לכעוס עליו באמת, כי ידעתי שכונותיו טובות. אפילו כשלא הסכמתי עם התנגדותו. "מי יודע אם לא הישתנה בשבוע הר אחרון לחייו, כאשר ניצב ביום-הכיפורים הנורא בטנק, יחד עם עוד קומץ צעירים כמוהו, מול השיטפון הסורי ברמת-הגור לן. כאשר יחידתו סובלת אבידות קשות והמוות נראה כה פשוט וקרוב. יתכן שבר ימים אלה בהם נילחם איבד כמה מתכור נותיו היקרות והיה לאדם אחר, אך ב"עיני רוחי תמיד אזכור אותו כפי שהי" כרתני תמיד — תמים, טוב-לב, עליו ואופטימי ויחד עם זאת רגישות לזולת — מין תערובת של תכונות אותן אהבתי." הוא רוצה לגמור את מילותיו ולצעוק את המילים האחרונות. והוא נאבק בהן,

מיכה

ובר. רק יושבים ומקשיבים. מעלים את תמונות החללים וקולות האנחה קירעים כל לב. המקלה מתחילה לשר. ברקע נגינת פסנתר. קולות גבוהים ונמוכים מתערבבים יחד. כאילו ליוו את המת ל"שערי ג'עדן. הקול הגבוה מקפיד כל לב.

לפיד אש שלישי: בנימין

בנימין יליד פולין. מאביו התייתם בגיל צעיר במלחמת העולם-השניה. חי חיי נודד-מלחמה, חודשים ארוכים ללא בית. ליקט שאריות מזון. ניסה להתחמם ליד מדורות אש. בן 14 עלה לארץ. לאחר שנה וחצי התייתם אף מאימו. המ"שך כנודדים. לאחר שנה הצטרף לגרעין גל-עז. שנתיים לאחר מכן עבר לבית-השיטה עם אשתו. הדס. היה מלגלג על עצמו: "בכל מקום בו בעטו ביהודים — שם הייתי אני". החברים מספרים: "אתה שהיית אחד מאיתנו, אך יחד עם זאת גם שונה וא" חר — נושא איתך את עברך, זכרונותיך, מישקעך. אתה החלילה המקשרת אותנו הרחק מעבר לגורלנו במלחמה זאת. עם מותך אני חי מחדש את המחזוריות שב"גורל היהודי. זה שהיה בך הלוחאי שיהא בנו באלו הימים". בנימין ("צ'ופה") גוייס במוצאי יום-הכיפורים. עם יחידת נגמ"שים ברמת-הגולן סייע לטנקים, הביא תחמושת, וחילץ פצור עים. תוך 3 ימים נהרפו הסורים בניורה זו עד לקו הסגול. ביום הרביעי הגיעה ה"יחידה אל מוצב קדמי של צה"ל, שאנ" שיו החזיקו מעמד כל הימים. מאחרי ה"שיטפון של הכוחות הסוריים. לקראת ה"ערב התארגנו לחניון לילה במוצב ליד כביש קונייטרה, ומייד ניתן עליהם מטר של פגזי קטישות. הנגמ"ש של צ'ופה נפגע בפגיעה ישירה במיכל-הדלק ועלה באש. כל הנימצאים בנגמ"ש נהרגו. פרט לנהג שהצליח להיחלץ.

חדר זיכרון. להבה בוערת. סביב-סביב פרחים, פרחים אדומים. אותיות שחורות. הצבי ישראל על במותיך חלל. על בהר נות הרגליים. תמונות מלחמה. טנק דר הר. פינוי פצועים. פרח וצללית. תמונות החללים. שמות. אש בוערת בפתח הדלת.

לפיד אש רביעי: יוסף

היה יום קרב בפאיד. בערב זונו לאחור כשני קילומטר לחניון-לי

* החייל האחד-עשר מבני המשק שלא חזר מן המלחמה, הוא עדיין בחזקת נע"ד.